

УДК 339.137.22/.25:330.117:334.722

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

І. М. Труніна

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
вул. Першотравнева, 20, м. Кременчук, 39600, Україна. E-mail: secr@kdu.edu.ua

Забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності – складна науково-практична проблема, яка потребує комплексного підходу до її розв'язання. Автором обґрунтовано, що конкурентоспроможність суб'єктів підприємницької діяльності залежить від їх здатності та спроможності створювати, підтримувати та розвивати власні конкурентні переваги, які знаходять прояв у конкурентному середовищі та дають змогу одержати перевагу над суперниками.

Ключові слова: конкурентоспроможність суб'єктів підприємницької діяльності, механізм забезпечення конкурентоспроможності, компетенції, конкурентний потенціал, бізнес-клімат.

МЕХАНИЗМ ОБЕСПЕЧЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ СУБЪЕКТОВ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

И. М. Трунина

Кременчугский национальный университет имени Михаила Остроградского
ул. Первомайская, 20, г. Кременчуг, 39600, Украина. E-mail: secr@kdu.edu.ua

Обеспечение конкурентоспособности субъектов предпринимательской деятельности – сложная научно-практическая проблема, требующая комплексного подхода к ее решению. Автором обосновано, что конкурентоспособность субъектов предпринимательской деятельности зависит от их способности создавать, поддерживать и развивать свои конкурентные преимущества, которые находят проявление в конкурентной среде и позволяют получить преимущество над соперниками.

Ключевые слова: конкурентоспособность субъектов предпринимательской деятельности, механизм обеспечения конкурентоспособности, компетенции, конкурентный потенциал, бизнес-климат.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОБОТИ. Відповідно до концепції дослідження, можливості створення суб'єктом підприємницької діяльності довгострокових і стійких конкурентних переваг визначаються ключовими сферами компетенції суб'єкта, які є основою формування конкурентної позиції та його конкурентної стратегії. Можливості формування конкурентних переваг на основі ключових сфер компетенції суб'єктів підприємницької діяльності залежать не тільки від співвідношення параметрів внутрішнього середовища суб'єкта, сукупності прояву корпоративних знань, досвіду та ресурсів. Вони визначаються також впливом різноспрямованих чинників середовища підприємницької діяльності, конкурентного середовища, параметрів бізнес-клімату, а також ділової активності суб'єктів підприємницької діяльності, яка дозволяє реалізовувати конкурентні переваги в умовах впливу середовища підприємницької діяльності.

Метою статті є розв'язання проблеми забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності шляхом формування відповідного механізму та визначення умов його ефективної реалізації.

МАТЕРІАЛ І РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ. Узагальнення даних, одержаних під час дослідження, дало змогу визначити склад ключових понять предметної сфери дослідження, які є елементами механізму забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності, встановити їх зміст і характер взаємозв'язку у механізмі забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності. До переліку цих понять доцільно включити такі: конкурентоспроможність суб'єкта підприємницької діяльності, конкурентні переваги суб'єкта підприємницької діяльності, конкурентна позиція суб'єкта підприємницької діяльності, ключова сфера компетенції суб'єкта

підприємницької діяльності, конкурентний потенціал суб'єкта підприємницької діяльності, середовище підприємницької діяльності, бізнес-клімат, ділова активність суб'єкта підприємницької діяльності. Склад і зміст ключових понять предметної сфери дослідження подано у табл. 1.

З метою формування механізму забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності слід звернутися до розуміння механізму в діяльності підприємства як такого. В економіку поняття механізму прийшло з техніки, оскільки виникла потреба в описі соціальних і виробничих процесів у їх взаємодії. У цій аналогії важливою є можливість отримання руху, виграшу в зусиллі, переміщенні, використанні енергетичних ресурсів для отримання позитивного ефекту [1].

Прототипи простих механізмів, запозичених з механіки (важіль, площина похилої, шарнір та ін.), в економіці утворили групу так званих інструментів, які входять до складу механізму. Термін «механізм» у наукових працях, присвячених економіці соціалізму, був уведений у другій половині 60-х років ХХ століття і, незважаючи на свою відносну новизну, набув широкого поширення. Серед найважливіших визначень економічного механізму можна навести такі [1]:

– форма організації громадського виробництва (розподіл праці, спеціалізація виробництва, його розміщення та інші, за допомогою вдосконалення яких суспільство впливає на розвиток продуктивних сил і забезпечує підвищення ефективності їх використання);

– форма господарських зв'язків, завдяки яким здійснюється своєрідний «обмін речовин» в економіці, у тому числі оборот засобів виробництва, фінансово-кредитні відносини та ін.;

– складова частина системи управління, що забезпечує дію на чинники, від стану яких залежить результат діяльності керованого об'єкта; сукупність способів забезпечення взаємозв'язаної діяльності

підсистем і функцій підприємства, використання яких у заданих межах обумовлює досягнення цілей його діяльності в умовах нестабільності зовнішнього середовища [1];

– структура, форми і методи планування та господарського управління, у складі яких одночасно з економічними можуть бути виділені також правові й соціально-психологічні форми і методи;

– сукупність економічних важелів і стимулів впливу на виробництво та учасників господарської діяльності, за допомогою яких забезпечується узгодження і стимулювання господарської діяльності [2].

– сукупність конкретних форм і методів

свідомого впливу на економіку; сукупність способів, форм, методів, кількісних та якісних нормативів і показників, з допомогою яких використовуються об'єктивні закони виробничих і суспільних відносин;

– сукупність економічних важелів та інструментів, яким властиві системні характеристики, а саме взаємопов'язане та взаємообумовлене поєднання конкретних економічних регуляторів і важелів [3].

Взаємозв'язок ключових понять предметної галузі дослідження подано у табл. 2.

Таблиця 1 – Склад та зміст ключових понять предметної сфери дослідження

Поняття	Зміст поняття
Конкурентоспроможність суб'єкта підприємницької діяльності	Результат наявності у суб'єкта підприємництва унікальних ресурсів і спроможностей, використання яких створює неповторні конкурентні переваги та зумовлює унікальність підприємства у конкурентному середовищі. З цього виходить, що конкурентоспроможність суб'єктів підприємницької діяльності формується у внутрішньому середовищі підприємства, використовуючи можливості, які виникають у середовищі підприємницької діяльності та протидіють загрозам з боку цього середовища. <i>Конкурентоспроможність суб'єктів підприємницької діяльності є виявом сформованих ними конкурентних переваг, що виникають як результат конкурентної позиції, яку займає конкуруючий суб'єкт</i>
Конкурентні переваги суб'єкта підприємницької діяльності	Унікальні відчутні та невідчутні активи, якими володіє підприємство та галузі діяльності, які є стратегічно важливими для даного бізнесу та створюють ключові сфери компетенції підприємства
Ключова сфера компетенції суб'єкта підприємницької діяльності	Під ключовими компетенціями суб'єкта підприємницької діяльності розуміється сукупність складноімітованих ресурсів, спроможностей і напрямів діяльності, які є стратегічно важливими для даного бізнесу. Вони створюють <i>ключові сфери компетенції</i> суб'єкта підприємницької діяльності та стають основою отримання стійких конкурентних переваг
Компетенції суб'єкта підприємницької діяльності	Кластер знань, навичок, спроможностей, цінностей, мотивів, зумовлених особистісними якостями і психофізіологічними характеристиками особи, які формують поведінкові моделі людини та знаходять вияв у формуванні її здатності до підприємницької діяльності
Конкурентне позиціонування суб'єкта підприємницької діяльності	Конкурентна позиція суб'єкта підприємницької діяльності формується у бізнес-середовищі, яке створює можливості і загрози щодо діяльності суб'єкта підприємницької діяльності. Конкурентне позиціонування суб'єкта підприємницької діяльності – процес формування, підтримки та посилення позиції підприємства у конкурентному середовищі, який ґрунтується на визначенні й аналізі унікальних конкурентних переваг суб'єкта підприємництва, формуються під впливом чинників внутрішнього та зовнішнього середовища
Конкурентний потенціал суб'єкта підприємницької діяльності	Сукупність ресурсних можливостей суб'єкта підприємницької діяльності, які відображають його здатність і спроможність формувати і реалізовувати конкурентні переваги на основі як наявних, так і потенційних ресурсів
Середовище підприємницької діяльності	Цілісна системи взаємопов'язаних елементів, що складається із суб'єктів підприємництва, комплексу умов і чинників, які впливають на функціонування СПД і вимагають відповідного реагування на них
Бізнес-клімат	Сукупність параметрів середовища підприємницької діяльності, які визначають сприятливість умов для створення та реалізації конкурентних переваг суб'єктів підприємницької діяльності та в цілому визначає комфортність ведення бізнесу в країні
Ділова активність суб'єктів підприємницької діяльності	Процес використання потенціалу суб'єкта підприємництва для досягнення поставлених цілей, яка знаходить вияв як форми прояву конкурентної боротьби суб'єктів у середовищі підприємницької діяльності

Таблиця 2 – Визначення взаємозв'язку ключових понять предметної галузі дослідження

Категорія	Ключові галузі компетенції СПД	Конкурентні переваги СПД	Конкурентна позиція СПД	Конкурентний потенціал	Конкурентоспроможність СПД	Конкурентна стратегія СПД	Середовище підприємницької діяльності	Бізнес-клімат	Ділова активність СПД	
Ключові галузі компетенції СПД	x	Створення стійких конкурентних переваг на основі використання ключових сфер компетенції СПД	Формування конкурентної позиції СПД на підставі використання ключових галузей компетенції	Ефективне використання конкурентного потенціалу сприяє розвитку ключових галузей компетенції СПД	Забезпечення конкурентоспроможності СПД передбачає розвиток його ключових компетенцій	Реалізація конкурентної стратегії СПД дає змогу ефективно використовувати його ключову сферу компетенції	Умови розвитку середовища підприємницької діяльності впливають на можливість забезпечення його конкурентоспроможності СПД	Параметри бізнес-клімату впливають на умови реалізації конкурентних переваг СПД та його конкурентної стратегії	Умови прояву ділової активності СПД впливають на можливість реалізації конкурентного потенціалу СПД	
Конкурентні переваги СПД		x	Формування конкурентної позиції СПД на основі визначення конкурентних переваг СПД	Забезпечення стійких конкурентних переваг сприяє збереженню та розвитку конкурентного потенціалу СПД порівняно із його конкурентами	Забезпечення конкурентоспроможності підприємства сприяє підтримці наявих конкурентних переваг та створенню нових					
Конкурентна позиція СПД			Створення стійких конкурентних переваг впливає на формування конкурентної позиції СПД	Використання конкурентного потенціалу СПД сприяє підтримці та посиленню конкурентної позиції	Підвищення рівня конкурентоспроможності СПД сприяє зміцненню його конкурентної позиції	Реалізація конкурентної стратегії СПД дає змогу підтримувати та посилювати конкурентну позицію				
Конкурентний потенціал СПД			Розвиток ключових галузей компетенції СПД сприяє ефективному використанню конкурентного потенціалу	x	Забезпечення конкурентоспроможності СПД свідчить про ефективність використання його конкурентного потенціалу	Реалізація конкурентної стратегії СПД дає змогу ефективно використовувати конкурентний потенціал				
Конкурентоспроможність СПД			Нааявність стійких конкурентних переваг та процес створення нових сприяє підвищенню рівня конкурентоспроможності СПД	Ефективне використання конкурентного потенціалу сприяє підвищенню конкурентоспроможності СПД		Формування і реалізація конкурентної стратегії СПД спрямовано на забезпечення конкурентоспроможності СПД				
Конкурентна стратегія СПД			Створення стійких конкурентних переваг СПД є однією з завдань конкурентної стратегії СПД	Ефективне використання конкурентного потенціалу сприяє реалізації конкурентної стратегії	Забезпечення конкурентоспроможності СПД на підставі реалізації конкурентної стратегії	x				
Середовище підприємницької діяльності			Комплекс умов і чинників, які впливають на функціонування СПД та вимагають відповідного реагування на них							x
Бізнес-клімат			Сукупність параметрів середовища підприємницької діяльності, які визначають сприятливі умови для створення та реалізації конкурентних переваг суб'єктів підприємництва							x
Ділова активність СПД			Процес використання потенціалу суб'єкта підприємництва для досягнення поставлених цілей, яка знаходить вияв як форми прояву конкурентної боротьби суб'єктів у середовищі підприємницької діяльності							x

Аналізуючи наведені визначення економічного механізму, слід зазначити високу міру їх термінологічної невизначеності, що не дозволяє сформулювати стандартний понятійний апарат, вносить плутанину до процесу формалізації об'єктів, знижує достовірність економічних досліджень. Наведені визначення економічного механізму у термінологічному сенсі близькі до процесу, тоді як у природничих науках механізм має виключно ресурсне значення [1]. Це викликає проблеми в побудові стійких логічних конструкцій, а тим більше, в наукових дослідженнях і точних економічних розрахунках: що таке економічний механізм – процес або ресурс? І як співвідносяться між собою такі економічні поняття, як механізм і процес? Відповідь на ці питання зумовлює основні принципи формування економічного механізму, підходи до його формування, інструменти та важелі, що використовуються.

Так, у роботі сформовано основні вимоги до механізму забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів підприємництва, які полягають у такому:

- наявність взаємопов'язаних і взаємозалежних складових різної природи, які у сукупності набувають властивості здійснення певної діяльності (залежно від контексту застосування механізму), цілеспрямованого впливу на об'єкт управління з метою досягнення цілей його функціонування [5];

- системний характер дії економічного механізму, якому властиві системні характеристики, а саме: взаємопов'язане та взаємообумовлене поєднання конкретних економічних регуляторів і важелів;

- наявність певного взаємозв'язку між «центром» та іншими суб'єктами механізму; відповідний розподіл ресурсів усередині механізму;

- складовою частиною механізму є інструменти – ресурси, що не витрачаються в економічному процесі, але що підтримують його, які також повинні знайти своє відображення у його структурі.

В економічній теорії широкого поширення набуло поняття «механізм», що має двояке тлумачення – як процес і як ресурси процесу. При цьому відсутнє чітке термінологічне і понятійне визначення економічного механізму. Розв'язання цієї проблеми полягає в новому визначенні поняття «механізм» і співвідношенні його з процесом, що дозволить усунути існуючу термінологічну невизначеність цього поняття в економічній теорії.

Аналіз наведених визначень і використання ресурсного підходу до формування економічного механізму дало змогу сформулювати власне розуміння механізму забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів підприємництва. Отже, механізм забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності являє собою сукупність теоретичних передумов, практичних прийомів і способів, управлінських дій і важелів, використання яких спрямоване на формування, підтримку та посилення конкурентних переваг суб'єктів підприємницької діяльності, підвищення його конкурентного потенціалу та забезпечення його конкурентоспроможності. Запропонований механізм має бути інтегрованим у систему управління діяльністю суб'єкта підприємницької діяльності.

Визначення складу ключових понять предметної

галузі дослідження та їх взаємозв'язку створило підґрунтя для формування механізму забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності. Структуру механізму забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності подано на рис. 1.

Згідно із концепцією дослідження, в основі конкурентоспроможності суб'єкта підприємницької діяльності знаходяться унікальні ключові сфери компетенцій, які формуються у внутрішньому середовищі суб'єкта та визначають його конкурентні переваги у конкурентному середовищі. Ключові сфери компетенцій суб'єкта підприємницької діяльності мають внутрішнє походження, відрізняють його від конкурентів і становлять те ядро, навколо якого формуються унікальність, неповторність, бізнес-ідентифікація суб'єкта підприємницької діяльності. Разом із тим, будь яке підприємство – суб'єкт підприємницької діяльності функціонує у певному зовнішньому середовищі, до змін якого він має пристосовуватися. Таке середовище у роботі визначено як середовище підприємницької діяльності, яке за своєю природою є висококонкурентним, а стан і тенденції розвитку якого зумовлюють можливості реалізації унікальних внутрішніх компетенцій суб'єкта підприємницької діяльності.

Центральне місце у забезпеченні конкурентоспроможності суб'єкта підприємницької діяльності посідає власно його особистісні компетенції як кластер знань, навичок, спроможностей, цінностей, мотивів, зумовлених особистісними якостями і психофізіологічними характеристиками особи, які формують поведінкові моделі людини та знаходять прояв у формуванні її здатності до підприємницької діяльності. Це зрозуміло, адже саме знання, навички, досвід та інші складові компетенції суб'єкта підприємницької діяльності зумовлюють особливості його поведінки і вчинків, практичних дій, управлінських рішень, що приймаються. Вони визначають траєкторію розвитку всього бізнесу, його стратегію і тактику, політику і процедури, особливості формування організаційної культури, лінію поведінки підприємства в умовах змінена дії чинників зовнішнього середовища. Особистісні компетенції суб'єкта підприємницької діяльності, а також найманих працівників визначають їх конкурентоспроможність на ринку праці, імідж підприємства на цьому ринку та формують його конкурентні переваги.

Формування компетенцій суб'єкта підприємницької діяльності дало змогу сформулювати заходи, спрямовані на забезпечення конкурентоспроможності суб'єкта підприємницької діяльності:

- визначення ключових компетенцій суб'єкта підприємницької діяльності;

- побудова профілів компетенцій суб'єкта підприємницької діяльності;

- визначення сильних і слабких компетенцій суб'єкта підприємницької діяльності, які лежать в основі його конкурентних переваг на ринку праці;

- визначення компетенцій, що посилюють та послаблюють конкурентні позиції суб'єкта підприємницької діяльності;

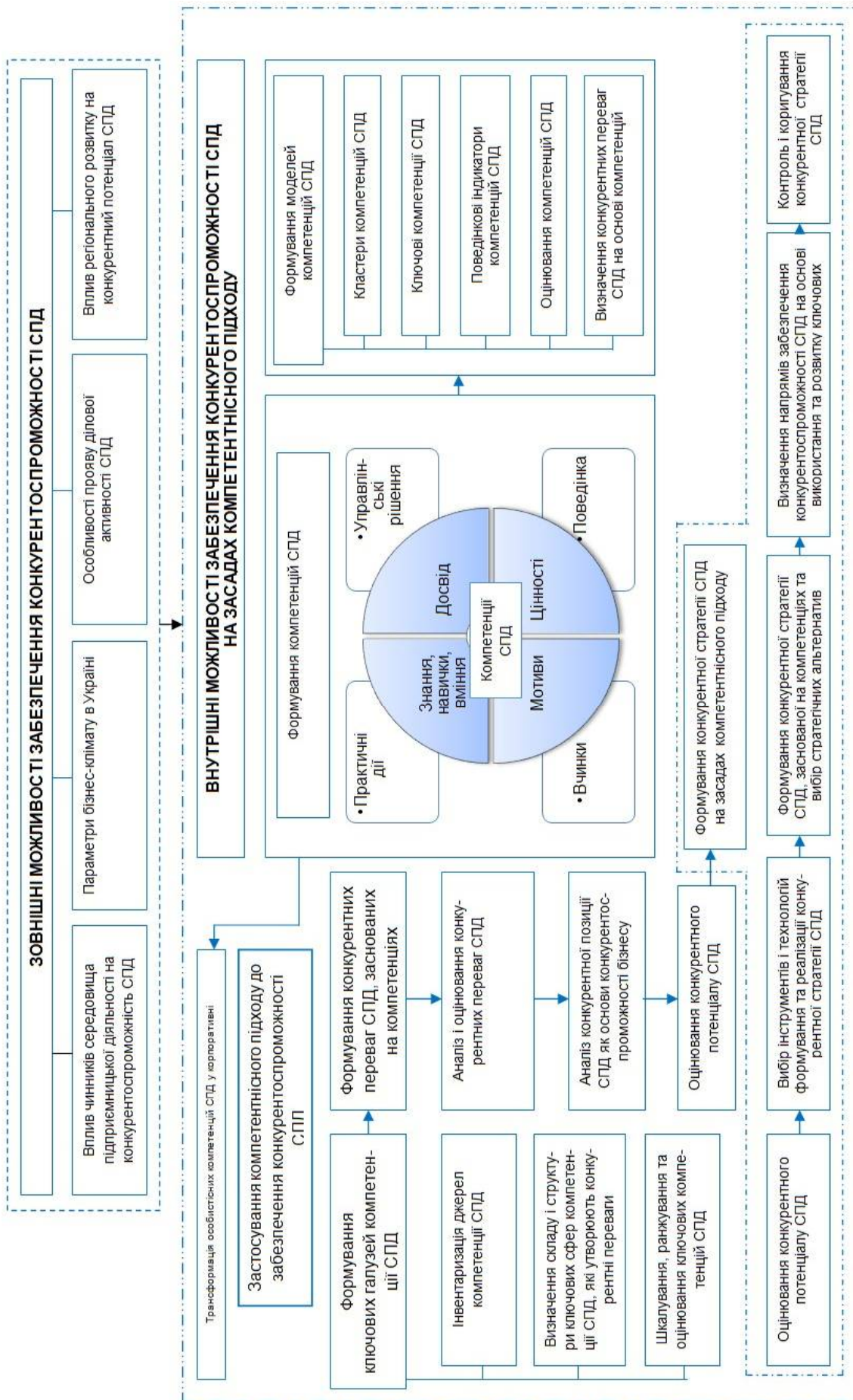

Рисунок 1 – Механізм забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності

– визначення напрямів розвитку «сильних» компетенцій і способів посилення слабких компетенцій суб'єкта підприємницької діяльності;

– формування форм і напрямів навчання, як інструменту розвитку «сильних» компетенцій і способів посилення слабких компетенцій суб'єкта підприємницької діяльності;

– формування ключових сфер компетенції суб'єкта підприємницької діяльності на основі його особистісних компетенцій і формування напрямів розвитку бізнесу;

– формування напрямів, способів і методів забезпечення конкурентоспроможності суб'єкта підприємницької діяльності на основі розвитку його особистісних компетенцій.

Формування компетенцій суб'єктів підприємницької діяльності, до складу яких належать знання, уміння, навички, досвід, мотиви та цінності, які визначають вчинки, практичні дії, поведінку та особливості прийняття управлінських рішень суб'єкта підприємництва, є тими кластерами майстерності, які визначають успішність суб'єкта підприємництва та його конкурентоспроможність у конкурентному середовищі. За результатами формування компетенцій суб'єкта підприємництва можна визначити «ідеальні», найбільш бажані властивості та поведінкові моделі суб'єкта підприємництва або його найманих працівників, які є необхідними для здійснення підприємницької діяльності на різних рівнях управління. Дані моделі можуть слугувати підприємцям індикаторами для добору, набору персоналу, здійснення різних форм кадрового забезпечення, упровадження заходів щодо розвитку персоналу та саморозвитку.

Одним з найскладніших питань формування механізму забезпечення, в основі якого лежать особистісні компетенції суб'єкта підприємницької діяльності, які визначають його конкуренто-

спроможність у середовищі підприємницької діяльності, є шляхи передавання персоніфікованих знань і досвіду, носіями яких є люди, на корпоративний рівень, за допомогою чого особистісні знання і компетенції мають трансформуватися у корпоративні, утворюючи ключові сфери компетенції вже самого підприємства.

З метою трансформації особистісних знань і компетенцій суб'єктів підприємницької діяльності у корпоративні використовуються різні управлінські технології, серед яких можна рекомендувати такі:

– інверсія організаційної структури підприємства у напрямі побудови її за матричним або проектним принципами, що сприяє більш ефективному передаванню знань усередині підприємства, завдяки розвитку процесів комунікації між персоналом;

– формування ефективної системи розвитку персоналу, до яких можна віднести професійне навчання, управління кар'єрним зростанням, організаційний розвиток;

– серед напрямів розвитку персоналу слід окремо виділити систему професійного навчання, під якою розуміють діяльність, спрямовану на розвиток і підтримку ключових компетенцій суб'єкта підприємницької діяльності, які забезпечують його конкурентоспроможність у професійному середовищі. Забезпечення процесів ефективного передавання нових знань і навичок за допомогою системи професійного навчання має бути спрямованим не стільки на можливість сприйняття нових знань, скільки на прикладний аспект їх використання та перетворення на інновації.

Напрями трансформації особистісних знань і компетенцій суб'єктів підприємницької діяльності у корпоративні зображено на рис. 2.

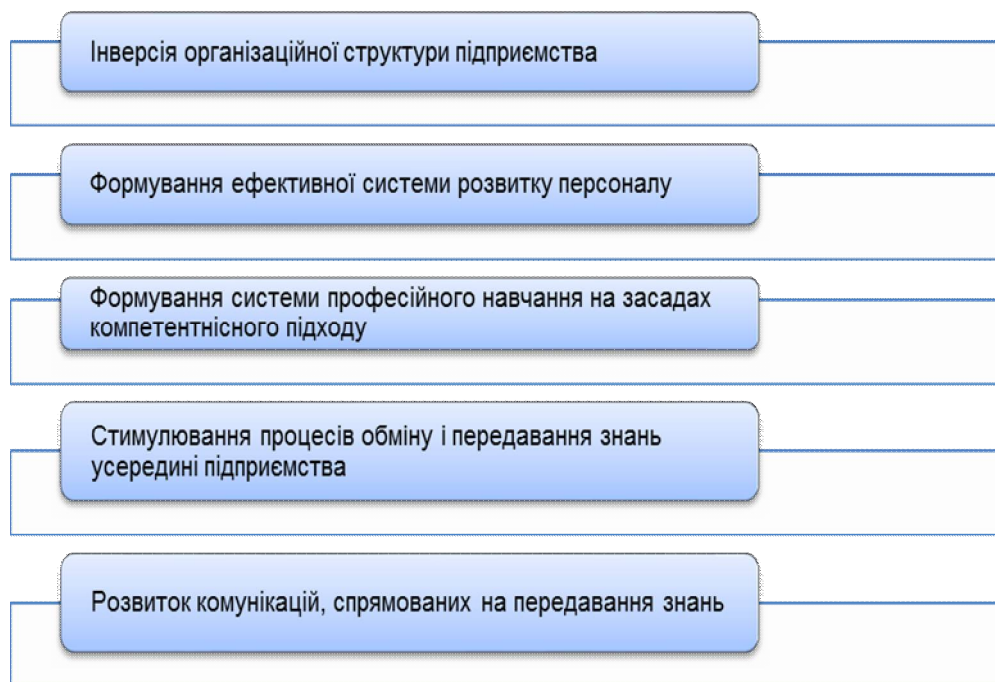

Рисунок 2 – Напрями трансформації особистісних знань і компетенцій суб'єктів підприємницької діяльності у корпоративні

Розв'язання цього завдання можливо шляхом формування підходу до навчання персоналу, заснованого на компетенції; стимулювання процесів обміну і передавання знань усередині підприємства, розвиток комунікацій між співробітниками, які спрямовані на покращання обігу знань усередині підприємства, ефективне передавання знань, навичок та досвіду, стимулювання персоналу до передавання знань, удосконалення та розвиток системи наставництва тощо.

Запропоновані заходи сприятимуть створенню організаційного клімату, спрямованого на трансформацію особистісних знань і компетенцій суб'єктів підприємницької діяльності у корпоративні, що дає змогу сформувати ключові сфери компетенцій суб'єкта підприємницької діяльності, в основі яких лежать його індивідуальні знання і компетенції.

Формування компетенцій суб'єктів підприємницької діяльності на основі стимулювання процесів обміну та передавання знань і трансформації особистісних знань у корпоративні створює підґрунтя для формування ключових галузей компетенції суб'єктів підприємницької діяльності та створення на цій підставі конкурентних переваг, здатних забезпечити конкурентоспроможність суб'єкта підприємницької діяльності. Проте саме визначення компетенцій, що лежать в основі конкурентних переваг і забезпечують конкурентоспроможність суб'єкта підприємницької діяльності, є недостатнім, адже знання і компетенції тільки тоді можуть утворити конкурентні переваги, якщо будуть використані у створенні нового продукту з новими споживчими властивостями, що лежать в основі різноманітних організаційних інновацій.

ВИСНОВКИ. Таким чином, саме практичний аспект використання компетенцій у створенні інноваційних продуктів, процесів і послуг та створення на цій основі конкурентних переваг є критерієм досягнення успіху у забезпеченні конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності. Невід'ємним елементом цього процесу є ресурсне забезпечення процесу використання ключових сфер компетенцій суб'єктів підприємницької діяльності.

Оцінювання ресурсних та інших можливостей суб'єкта підприємницької діяльності до реалізації конкурентних переваг, пов'язаних із наявністю ключових сфер компетенції, можливо, на основі оцінювання конкурентного потенціалу суб'єкта підприємницької діяльності, під яким розуміють сукупність ресурсних можливостей суб'єкта підприємницької діяльності, які відображають його здатність і спроможність формувати і реалізовувати

конкурентні переваги на основі як наявних, так і потенційних ресурсів. Аналіз і оцінювання конкурентного потенціалу суб'єкта підприємницької діяльності дає змогу визначити конкурентну позицію суб'єкта підприємницької діяльності, установити напрями її розвитку та посилення. Зазначені параметри конкурентного потенціалу підприємства, відповідно до сформованих ключових галузей компетенції, визначають можливість створення конкурентних переваг суб'єкта підприємницької діяльності та створюють підґрунтя для формування конкурентної стратегії суб'єкта підприємницької діяльності та добору стратегічних альтернатив у діяльності суб'єкта підприємництва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Механізми підвищення конкурентоспроможності економіки регіонів [Електронний ресурс] / С. Н. Смирнов, Ю. В. Симачев, Л. С. Засимова, А. А. Чулок. – Режим доступу : https://www.hse.ru/data/2010/05/04/.../WP1_2005_06.pdf.
2. Азоев Г. Л. Конкурентные преимущества фирмы / Г. Л. Азоев, А. П. Челенков. – М.: ОАО Типография «НОВОСТИ», 2000. – 256 с.
3. Антонюк Л. Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації: [монографія]. – К.: КНЕУ, 2004. – С. 104–105.
4. Коноплицький В. А. Економічний словник. Тлумачно-термінологічний / В. А. Коноплицький, Г. І. Філіна. – К.: КНТ, 2007. – 580 с.
5. Купринюк С. М. Оцінка конкурентоспроможності економіки: Україна у міжнародних рейтингах / С. М. Купринюк // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – № 1(43). – С. 102–110.
6. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Іванова Ю. Б., д-ра екон. наук, проф. Тищенко О. М. – ІНЖЕК, 2006 – 384 ст.
7. Труніна І. М. Забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності [монографія] / Ірина Михайлівна Труніна. – Харків: Вид-во «Точка», 2013. – 436 с.
8. Труніна І. М. Конкурентна складова зовнішнього середовища підприємницької діяльності / І. М. Труніна // Культура народів Причорномор'я. – 2012. – № 235. – С. 86–88.
9. Фатхутдинов Р. А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление / Р. А. Фатхутдинов. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 312 с.

MECHANISM OF THE PROMOTION OF COMPETITIVENESS OF THE BUSINESS ENTITIES

I. Trunina

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University
vul. Pershotravneva, 20, Kremenchuk, 39600, Ukraine. E-mail: secr@kdu.edu.ua

The promotion of the competitiveness of business entities is a complex scientific and practical problem that requires a comprehensive approach to its solution. The author has proved that the competitiveness of business entities depends on their ability to create, support and develop their competitive advantages, which reveal in the competitive

environment and enable the company to overcome competitors.

Key words: business entities competitiveness, mechanism of the promotion of competitiveness, competence, competitive potential, business climate.

REFERENCES

1. Smirnov, S. N., Symachev, Y. V., Zasyanova, L. S., Chulok, A. A. "Mechanisms for improvement of competitiveness of regions economics" available at: https://www.hse.ru/data/2010/05/04/.../WP1_2005_06.pdf (accessed March 1, 2015).
2. Azoev, G. L. (2000), *Konkurentnye preymushchestva firmy* [Competitive advantages of the company] OAO Printing house "Novosti", Moscow, Russia
3. Antoniuk, L. L. (2004), *Mizhnarodna konkurentospromozhnist krayin: teoriya ta mexanizm realizaciyi: monografiya* [International competitiveness of countries: theory and mechanism of realization: monograph], KNEU, Kyiv, Ukraine.
4. Konoplitskyi, V. A. (2007), *Ekonomichniy slovnyk. Tlumachno-terminologichnyi* [Economic Dictionary. Glossary and terminology] CST, Kyiv, Ukraine.
5. Kupryniuk, S. M. (2005), "Evaluation of the competitiveness assessment of the economy: Ukraine in international rankings", *Actual problems of economy*, no. 1(43), pp. 102–110.
6. Ivanov, Yu. B., Tyshchenko, O. M. (2006), *Teoretychni osnovy konkurentnoyi strategiyi pidpryyemstva* [Theoretical fundamentals of competitive strategy of the enterprise], INZHEK, Kharkiv, Ukraine.
7. Trunina, I. M. (2013), *Zabezpechennya konkurentospromozhnosti subyektiv pidpryyemnyczkoyi diyalnosti* [Provision of competitiveness of entrepreneurship entities: monograph], Publishing House "Tochka", Kharkiv, Ukraine.
8. Trunina, I. M. (2012), "Competitive component of the external environment of entrepreneurship activity", *Kultura narodov Prichernomoriia*, no. 235, pp. 86–88.
9. Fathutdinov, R.A. (2000), *Konkurentosposobnost: ekonomyka, strategiya, upravlenye* [Competitiveness: economy, strategy, management], INFRA, Moscow, Russia.

Стаття надійшла 20.04.2015